

Institut za psihodramu
www.ip.org.rs

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST: Povodom ugrožavanja slobode izražavanja na Nacionalnom kongresu psihoterapeuta Srbije

Najoštrije osuđujemo postupanja Saveza društava psihoterapeuta Srbije (SDPTS), koji je za održavanje Nacionalnog kongresa psihoterapeuta, od 22. do 24. oktobra 2026. godine, zaključio ugovor sa ustanovom koja se sada poziva na taj ugovor kao osnov za zahtev da se izmeni sadržaj stručnog izlaganja i da se izmenjena prezentacija dostavi na prethodno odobrenje. Dana 21. oktobra 2026. godine, Alfa BK Univerzitet uputio je Organizacionom odboru Kongresa dopis sa zahtevom da se iz plenarnog predavanja Ivane Slavković, pod nazivom „*Psihodrama u društvenom prostoru: od usamljenosti ka povezanosti i delovanju*“, kojim, neposredno nakon svečanog otvaranja, započinje stručni program Nacionalnog kongresa psihoterapeuta Srbije, uklone određeni sadržaji koji se odnose na aktuelne društvene i političke događaje, kao i da se izmenjena prezentacija dostavi Alfa BK Univerzitetu na prethodno odobrenje. Organizacioni odbor kongresa je potom zahtev za izmenu prezentacije preneo predavačici, a Savez je svoje postupanje obrazložio obavezom poštovanja ugovora sa Alfa BK Univerzitetom.

Odgovornost za ovu situaciju prvenstveno snosi Savez društava psihoterapeuta Srbije.

Prvo, zahtevamo odgovor na pitanje kako je Savez, kao nacionalna asocijacija psihoterapeuta, pristao na ugovorne uslove koji se sada koriste za ograničavanje slobode stručnog izražavanja. Zašto je za održavanje Kongresa izabrao privatni univerzitet i prihvatio uslove na osnovu kojih taj univerzitet zahteva prethodnu kontrolu stručnih sadržaja? Time su ugroženi profesionalna autonomija struke i integritet Kongresa, a udruženja koja su članice Saveza o ovim uslovima nisu bile obaveštene.

Drugo, zašto Savez nije zaštitio profesionalni integritet svog člana, Instituta za psihodramu, i pravo plenarne predavačice na slobodu stručnog izražavanja? Predavanje Ivane Slavković zasnovano je na zajedničkom radu i iskustvu članica, članova i edukanata Instituta za psihodramu, a ona taj rad predstavlja iz svog profesionalnog ugla. Zahtev za izmenu prezentacije zato ne zadire samo u slobodu izražavanja predavačice već i u profesionalnu autonomiju i integritet našeg Instituta. Umesto da ospori zahtev Alfa BK Univerziteta, Savez ga je preneo predavačici sa pozivom da postupi u skladu sa dopisom.

Posebno zabrinjava činjenica da SDPTS, kao nacionalna asocijacija sa statusom *National Awarding Organisation* u Evropskoj asocijaciji za psihoterapiju (EAP), snosi odgovornost za očuvanje profesionalnih i etičkih standarda psihoterapijske struke. Sve organizacije članice Saveza dužne su da imaju etički kodeks usaglašen sa Etičkim principima EAP-a, pa se s pravom očekuje da i sam Savez dosledno poštuje i štiti principe na čije se poštovanje obavezuju njegove članice. Upravo zato, postupanje Saveza otvara ozbiljno pitanje njegove usklađenosti sa etičkim principima EAP-a. Posebno je značajno što se i sama prezentacija Ivane Slavković poziva na Izjavu o etičkim principima EAP-a iz 2018. godine, čija preambula ističe obavezu psihoterapeuta da poštuju ljudsko dostojanstvo i teže očuvanju i zaštiti osnovnih ljudskih prava.

Podsećamo da član 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima štiti slobodu mišljenja i izražavanja, uključujući i stavove koji mogu biti neprijatni ili uznemirujući. Utoliko je ozbiljnije što je nacionalna asocijacija psihoterapeuta dozvolila da ugovorni odnos sa privatnim univerzitetom koji komercijalno izdaje prostor postane osnov za prethodnu kontrolu stručnih izlaganja. Sloboda izražavanja nije privilegija koju organizator Kongresa ili zakupodavac može da odobrava ili uskraćuje.

Razmatranje društvenih događaja, protesta i njihovog uticaja na pojedinca i zajednicu nije isto što i političko ili stranačko delovanje. Psihoterapija ne postoji izvan društvenog konteksta. Upravo bi psihoterapeuti morali da budu među prvima koji javno govore o okolnostima koje ugrožavaju ljudsko dostojanstvo, slobodu, osećaj sigurnosti i mentalno zdravlje. Naša profesionalna i etička odgovornost nije samo da razumemo patnju pojedinca već i da prepoznamo i ukazujemo na društvene okolnosti koje toj patnji doprinose.

Kako možemo da osnažujemo druge da pronađu svoj glas, postavimo granice i zauzmu se za sebe, ako pristajemo da se nama samima zatvaraju usta i da se sadržaj naših stručnih izlaganja prilagođava zahtevima Alfa BK Univerziteta, zakupodavca kongresnog prostora, a čiji je osnivač istovremeno nosilac izborne liste na parlamentarnim izborima zakazanim za 25. oktobar? Kako je moguće da SDPTS dozvoli da privatni univerzitet, čiji je osnivač neposredno politički angažovan, zahteva pravo da odlučuje o prihvatljivosti stručnih sadržaja na nacionalnom kongresu? Savez bi morao da bude prvi koji će braniti slobodu mišljenja i izražavanja, a ne organizacija koja pristaje na njeno ograničavanje i time postaje saučesnik u ugrožavanju profesionalne autonomije psihoterapijske struke.

Zahtevamo da SDPTS bez odlaganja objavi ugovor zaključen sa Alfa BK Univerzitetom, objasni ko je i na osnovu kojih ovlašćenja prihvatio sporne odredbe, a naročito zašto članice Saveza nisu bile obaveštene o uslovima koji omogućavaju da se ugovor koristi kao osnov za prethodnu kontrolu sadržaja stručnih izlaganja. Zahtevamo i da se jasno utvrdi ko će snositi odgovornost za ugrožavanje slobode izražavanja, narušavanje profesionalne autonomije psihoterapijske struke i dovođenje u pitanje integriteta Nacionalnog kongresa psihoterapeuta Srbije.

Zadržavamo pravo da pokrenemo odgovarajuće postupke protiv SDPTS-a, uključujući sudski postupak radi zaštite svojih prava i utvrđivanja odgovornosti za prihvatanje ugovornih uslova na koje se Alfa BK Univerzitet poziva radi ograničavanja slobode stručnog izražavanja, a sa kojima članice Saveza, predavači i učesnici Kongresa nisu bili prethodno upoznati. Takođe ćemo razmotriti obraćanje nadležnim telima Evropske asocijacije za psihoterapiju.

Pozivamo sve članice i članove Saveza, predavače i učesnike Kongresa da javno stanu u odbranu slobode stručnog izražavanja, profesionalne autonomije i etičkih principa psihoterapijske struke i da zahtevaju utvrđivanje odgovornosti za nastalu situaciju. Ne pristajemo da se profesionalna autonomija psihoterapeuta podređuje ugovornim interesima organizatora i zakupodavca. Savez koji ne štiti profesionalni integritet svojih članica i članova dovodi u pitanje samu svrhu svog postojanja.

Posebno pozivamo Naučni odbor Kongresa da se javno izjasni kako je došlo do toga da Alfa BK Univerzitet, kao treća strana, procenjuje prihvatljivost stručnog sadržaja već prihvaćenog plenarnog predavanja. Ko je, po kom osnovu i uz čiju saglasnost dostavio prezentaciju univerzitetu i omogućio mu da zahteva njene izmene? Očekujemo i odgovor na pitanje da li je Naučni odbor bio upoznat sa ovakvim uslovima i kakav je njegov stav o zadiranju u profesionalnu autonomiju predavača.

Sloboda stručnog izražavanja nije predmet ugovora.

Uz ovo saopštenje objavljujemo originalnu, necenzurisanu prezentaciju Ivane Slavković, članice Instituta za psihodramu i počasne predsednice Evropske asocijacije za psihoterapiju, kako bi stručna i šira javnost mogla da se upozna sa sadržajem čija je izmena zahtevana.

UPRAVNI ODBOR i EDUKATIVNI ODBOR INSTITUTA ZA PSIHODRAMU

21. oktobra 2026. godine, u Beogradu